

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ

Ταυτότητα και ετερότητα
στο δημόσιο σχολείο
Το μάθημα των
Θρησκευτικών σήμερα

Συμμετέχουν
προσκεκλημένοι
εισηγητές από:

- Εκκλησία της Ελλάδος
- Υπουργείο Παιδείας
- Πολιτικά κόμματα
- Συμβούλιο της Επικρατείας
- Ανεξάρτητη Αρχή Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
- Ε.Κ.Π.Α., Α.Π.Θ., Πάντειο Παν/μιο
- Στελέχη εκπαίδευσης και επιστήμονες από τον δημόσιο χώρο

27-28
Ιανουαρίου 2023

Αμφιθέατρο
«Αντώνης Τρίτσης»
Πνευματικό Κέντρο
Δήμου Αθηναίων

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΚΑΙΡΟΣ
για την αναβάθμιση της θρησκευτικής εκπαίδευσης

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑΣ

Παρασκευή 27 Ιανουαρίου 2023

18.00-18.30: Έναρξη - Χαιρετισμοί

18.30-19.00: Εισαγωγική διάλεξη

«Η Ορθοδοξία στον σύγχρονο κόσμο»

Παντελής Καλαϊτζίδης, Δρ Θεολογίας, Διευθυντής Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

19.00-20.30: Α΄ Θεματική τράπεζα λόγου

«Το μάθημα των Θρησκευτικών μετά τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και η ελληνική κοινωνία»

Χρυσόστομος (Σαββάτος) Μητροπολίτης Μεσσηνίας, Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Ευάγγελος Βενιζέλος, πρώην Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης, πρώην Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, Καθηγητής του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Γεώργιος Καλαντζής, Γενικός Γραμματέας Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων

Κωσταντίνος Μενουδάκος, Πρόεδρος Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ε.τ.

Φερνίκη Παναγοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου

Έφη Φωκά, Επίκουρη Καθηγήτρια Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων στο Deree College, Ερευνήτρια του Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής και Επιστημονική Συνεργάτιδα του Hellenic Observatory του London School of Economics

20.30-21.00: Συζήτηση

Συντονιστής: *Δημήτρης Μόσχος*, Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Σάββατο 28 Ιανουαρίου 2023

10.00-11.30: Β΄ Θεματική τράπεζα λόγου

«Νομικές, μορφωτικές και πολιτικές διαστάσεις στο μάθημα των Θρησκευτικών»

Μιχάλης Πικραμένος, Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, Καθηγητής του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Κωνσταντίνος Λάβδας, Καθηγητής του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου

Κωνσταντίνος Κορναράκης, Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

Αγγελική Ζιάκα, Καθηγήτρια του Τμήματος Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Αλέξανδρος Σακελλαρίου, Δρ Κοινωνιολογίας της Θρησκείας, Διδάσκων Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, ερευνητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο
Σπύρος Ζωνάκης, Δημοσιογράφος του κοινωνικού περιοδικού δρόμου «σχεδία»

11.30-12.00: Συζήτηση

Συντονιστής: *Χρήστος Καρακόλης*, Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

12.00-12.30: Διάλειμμα

12.30-14.00: Γ΄ Θεματική τράπεζα λόγου

«Προοπτικές για ένα σύγχρονο μάθημα των Θρησκευτικών»

Ζέττα Μακρή, Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων

Νίκος Φίλης, Δημοσιογράφος, Βουλευτής Α΄ Αθήνας, τομεάρχης Παιδείας του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, πρώην Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων

Χαρά Κεφαλίδου, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, Βουλευτής Δράμας, Υπεύθυνη του Τομέα Παιδείας και Θρησκευμάτων του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής στη Βουλή

Χρυσόστομος Σταμούλης, Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Μάριος Κουκουνάρας Λιάγκης, Αν. Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Γιώργος Στριλιγκάς, Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου Θεολόγων στο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης

14.00-14.30: Συζήτηση

Συντονιστής: *Σταύρος Γιαγκάζογλου*, Αν. Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Βιογραφικά εισηγητών/τριών και συντονιστών

Ο **Παντελής Καλαϊτζίδης** σπούδασε θεολογία στη Θεσσαλονίκη και φιλοσοφία στο Παρίσι. Έχει επιμεληθεί συλλογικούς τόμους και έχει δημοσιεύσει αυτοτελή έργα καθώς και περί τα 120 επιστημονικά άρθρα στα ελληνικά και σε 16 άλλες γλώσσες για την εσχατολογία στο χριστιανισμό, το διάλογο Ορθοδοξίας και νεωτερικότητας, θεολογίας και σύγχρονης λογοτεχνίας, θρησκείας και πολυπολιτισμικότητας, τον θρησκευτικό εθνικισμό και φονταμενταλισμό, ζητήματα μεταρρύθμισης και ανανέωσης στην Ορθοδοξία, την πολιτική θεολογία, τον οικουμενικό/διαθρησκευτικό διάλογο, κ.ά. Διετέλεσε επισκέπτης ερευνητής στην Ελληνορθόδοξη Θεολογική Σχολή Τιμίου Σταυρού Βοστώνης, στο Princeton Theological Seminary και στο Princeton University, στο DePaul University, στο Πανεπιστήμιο της Λουβαίν και στο Πανεπιστήμιο του Μύνστερ. Από το 2000 διευθύνει την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου. Δίδαξε θρησκευολογία στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, συστηματική θεολογία στο ΕΑΠ, ενώ υπήρξε επισκέπτης καθηγητής στο Ορθόδοξο Ινστιτούτο του Αγίου Σεργίου στο Παρίσι. Είναι μέλος της Επιστημονικής ή Συμβουλευτικής Επιτροπής πολλών θεολογικών περιοδικών και υπεύθυνος της εκδοτικής σειράς «Doxa & Praxis: Exploring Orthodox Theology» (εκδόσεις του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, Γενεύη). Είναι μέλος της Διεθνούς Ενώσεως Ορθοδόξων Δογματολόγων, της Αμερικανικής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών και της Εταιρείας Χριστιανικής Ηθικής, ενώ από κοινού με τον Καθηγητή Αριστοτέλη Παπανικολάου διευθύνει την Έδρα «Πολιτικής Θεολογίας» στη Διεθνή Ορθόδοξη Θεολογική Ένωση. Από το 2017 είναι μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της European Academy of Religion.

Ο **Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος (Σαββάτος)** γεννήθηκε στο Περιστέρι Αττικής το 1961. Είναι πτυχιούχος της Ανωτέρας Εκκλησιαστικής Σχολής Αθηνών (1980-1983) και του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1983-1987). Το 1988 χειροτονήθηκε Διάκονος και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στη Ρώμη (1988-1990). Παράλληλα παρακολούθησε μαθήματα Ελληνικής Παλαιογραφίας και Διπλωματικής. Κατά τα έτη 1990-1991 παρακολούθησε τον τρίτο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών (Διδακτορικού Διπλώματος) στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου. Το 1990 χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος και έλαβε το Οφφίκιο του Αρχιμανδρίτη. Το 1999 εκλέχτηκε Λέκτορας του Τμήματος Θεολογίας, της Θεολογικής Σχολής Αθηνών και το 2007 Καθηγητής του αυτού Τμήματος. Το 2007 εκλέχτηκε Μητροπολίτης Μεσσηνίας. Κατά τα έτη 2013 έως και 2015 διετέλεσε Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας, της Θεολογικής Σχολής Αθηνών. Έχει υπηρετήσει σε διάφορες Συνοδικές Επιτροπές της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Είναι Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του «Διορθοδόξου Κέντρου της Εκκλησίας της Ελλάδος» και Μέλος της Αντιπροσωπείας της Εκκλησίας της Ελλάδος στον «Επίσημο Θεολογικό Διάλογο μεταξύ της Ορθοδόξου και της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας» και της τριμελούς Αντιπροσωπείας της Εκκλησίας της Ελλάδος στη Διαρκή και στην εν Ολομεία Επιτροπή, του Τμήματος «Πίστης και Τάξης» του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών. Έχει συγγράψει πολυάριθμες επιστημονικές μελέτες για διάφορα θεολογικά θέματα.

Ο **Ευάγγελος Βενιζέλος** γεννήθηκε το 1957 στη Θεσσαλονίκη. Αμέσως μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας, εισάγεται στη Νομική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έντονα πολιτικοποιημένος από νεαρή ηλικία, συμμετέχει ενεργά στο φοιτητικό κίνημα ως μέλος του Συλλόγου Φοιτητών Νομικής και των Κεντρικών Συμβουλίων της Φοιτητικής Ένωσης Α.Π.Θ. και της Ε.Φ.Ε.Ε. Τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1978, αποφοιτά από τη Νομική και συνεχίζει τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού II στη Σορβόνη. Το 1980 αναγορεύεται σε Διδάκτορα Νομικής, ενώ το 1984 εκλέγεται υφηγητής και στη συνέχεια καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου. Το 1987 ορίζεται μέλος του Δ.Σ. του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και το 1988 εκλέγεται μέλος του Δ.Σ. της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος και της Επιτροπής Τοπικής Ραδιοφωνίας. Η πολιτική του καριέρα ξεκινά το 1990, όταν εκλέγεται μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος. Τρία χρόνια αργότερα, εκλέγεται βουλευτής της Α' περιφέρειας Θεσσαλονίκης και το 1993 αναλαμβάνει υφυπουργός Προεδρίας της Κυβέρνησης και ορίζεται κυβερνητικός εκπρόσωπος. Το 1995 αναλαμβάνει υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών και το 1996 υπουργός Δικαιοσύνης. Το 1996 επανεκλέγεται πρώτος βουλευτής της Α' περιφέρειας Θεσσαλονίκης και το 1996 γίνεται υπουργός Πολιτισμού. Από το 1999 έως το 2000 υπηρετεί ως υπουργός Ανάπτυξης. Στις εκλογές του 2000 εκλέγεται πάλι βουλευτής και ακολούθως ορίζεται υπουργός Πολιτισμού. Διετέλεσε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και του Εκτελεστικού Γραφείου, καθώς επίσης Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ (2012-2015). Το 2013, ανέλαβε Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Εξωτερικών στην κυβέρνηση συνεργασίας (2012-2015). Έχει δημοσιεύσει μεγάλο αριθμό βιβλίων, επιστημονικών μελετών και άρθρων.

Ο **Γεώργιος Καλαντζής είναι Γενικός Γραμματέας Θρησκευμάτων**. Γεννήθηκε στο Αιγάλεω το 1971. Απόφοιτος της Ελληνογαλλικής Σχολής Πειραιά "Saint Paul", της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης και του Τμήματος Κοινωνιολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου. Μιλά Αγγλικά και Γαλλικά. Έχει διδακτορικό σχετικά με τη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης. Έχει διδάξει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης, στο Τμήμα Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιά, στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του ΑΤΕΙ Πατρών και στη Σχολή Αξιοματικών Νοσηλευτικής. Έχει συγγράψει άρθρα σχετικά με ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής καθώς και για τη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης. Από το 1996 έως το 1999 υπηρέτησε σε θέση ειδικού συμβούλου του Υπουργού Εξωτερικών Θ. Πάγκαλου. Στις 9/10/2009 ανέλαβε Διευθυντής του Γραφείου του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης. Παραιτήθηκε για να αναλάβει τη θέση του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων στις 7 Ιουλίου 2011, στην οποία υπηρετεί μέχρι σήμερα.

Ο **Κωνσταντίνος Μενουδάκος** είναι Πρόεδρος της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Επίτιμος Πρόεδρος του ΣτΕ. Πτυχιούχος της Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών και της Σχολής Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών, με μεταπτυχιακές σπουδές δημοσίου δικαίου στο Πανεπιστήμιο Paris II. Είναι επίτιμος διδάκτωρ της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ. Διετέλεσε Προεδρεύων στο Ανώτατο

Ειδικό Δικαστήριο, Πρόεδρος της Κεντρικής Επιτροπής Κωδικοποίησης, Διευθυντής σπουδών και Γενικός Διευθυντής της Εθνικής Σχολής Δικαστών, Προϊστάμενος του Νομικού Γραφείου της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, Πρόεδρος του σωματείου «Εταιρία Ελλήνων Δικαστικών Λειτουργών για τη Δημοκρατία και τις Ελευθερίες». Είναι επιστημονικός υπεύθυνος της νομικής επιθεώρησης «Νόμος και Φύση», Πρόεδρος της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής για την κωδικοποίηση της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας, Πρόεδρος του Οργανισμού Προώθησης Εναλλακτικών Μεθόδων Επίλυσης Διαφορών (ΟΠΕΜΕΔ), μέλος του Δ.Σ. του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Πρόεδρος επιστημονικών σωματείων με αντικείμενο το περιβάλλον και τη χωροταξία. Έχει συμμετάσχει σε πολλά ελληνικά και διεθνή συνέδρια και είναι συγγραφέας μεγάλου αριθμού δημοσιεύσεων με αντικείμενο κυρίως τη δικαιοσύνη, το περιβάλλον και τη χωροταξία, καθώς και την προστασία προσωπικών δεδομένων.

Η **Φερενίκη Παναγοπούλου** είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου, Δικαίου Προστασίας Δεδομένων και Βιοηθικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και Διευθύντρια του Ευρωπαϊκού Εργαστηρίου Βιοηθικής, Τεχνηθικής και Δικαίου του Παντείου Πανεπιστημίου. Διετέλεσε επί οκταετία Νομική Ελέγκτρια στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Σπούδασε Νομική στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (βασικές σπουδές και μεταπτυχιακό δίπλωμα δημοσίου δικαίου), Δίκαιο και Δημόσια Υγεία στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ. Κατέχει πρώτο διδακτορικό δίπλωμα στο Συνταγματικό Δίκαιο και τη Βιοηθική από το Πανεπιστήμιο Χούμπολντ του Βερολίνου και δεύτερο διδακτορικό δίπλωμα στη Φιλοσοφία από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει γράψει εννιά μονογραφίες δημοσίου δικαίου και έχει επιμεληθεί, από κοινού με άλλους και μόνη της έξι συλλογικούς τόμους Βιοηθικής και τρεις συλλογικούς τόμους δημοσίου δικαίου. Έχει δημοσιεύσει πολυάριθμες μελέτες αναφορικά με το Συνταγματικό Δίκαιο, τη Βιοηθική και την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Είναι Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ελληνικού Κλιμακίου Βιοηθικής της UNESCO, συντονίστρια εκδόσεως των επιστημονικών περιοδικών Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου, e-πολιτεία και ΔιΤΕ, Γενική Γραμματεύς και Ταμίας της Εταιρείας Διοικητικών Μελετών και Γενική Γραμματεύς της Ενώσεως για την Προστασία της Ιδιωτικότητας και των Προσωπικών Δεδομένων.

Η **Έφη Φωκά** είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων στο Deree College, Ανώτερη Ερευνήτρια στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) και Επιστημονική Συνεργάτιδα του Hellenic Observatory του London School of Economics. Τα επιστημονικά και ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στο πεδίο της θρησκείας στη διασταύρωση με την πολιτική και το δίκαιο και σε σχέση με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον εθνικισμό και την ευρωπαϊκή ταυτότητα. Στις δημοσιεύσεις της περιλαμβάνονται τα έργα *Islam in Europe: Diversity, Identity and Influence*, που επιμελήθηκε από κοινού με τον Aziz Al-Azmeh, *Religious America, Secular Europe?*, που συνυπογράφουν οι Peter Berger και Grace Davie, *Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Μειονοτικών Θρησκειών*, σε κοινή έκδοση με τον James T. Richardson.

Ο **Δημήτρης Ν. Μόσχος** γεννήθηκε το 1964 στην Αθήνα. Σπούδασε Θεολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1982-1986), Ευαγγελική Θεολογία στο Παν/μιο Erlangen (1988/89) και Βυζαντινολογία, Ορθόδοξη Θεολογία και Φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου (1989-1992). Αναγορεύθηκε Magister Artium Βυζαντινολογίας Παν/μίου Μονάχου (1993), Διδάκτορας Θεολογίας Παν/μίου Αθηνών στην Εκκλησιαστική Ιστορία (1995) και Υφηγητής Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Θεολογικής Σχολής του Παν/μίου του Rostock Γερμανίας (2007), στην οποία διδάσκει και ως έκτακτος επισκέπτης καθηγητής (Privatdozent). Από το 1992 έως το 2007 υπηρέτησε ως θεολόγος καθηγητής στη Μέση Εκπαίδευση. Το 2007 εξελέγη Λέκτορας, κατόπιν Επίκουρος και Αναπληρωτής Καθηγητής και από το 2021 Καθηγητής Εκκλησιαστικής Ιστορίας στο Τμήμα Θεολογίας του ΕΚΠΑ. Από το 2018 εκλέχθηκε Διευθυντής του Εργαστηρίου Μελέτης Αρχαίου Ανατολικού Χριστιανισμού του ίδιου Τμήματος και από το 2022 Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας. Είναι μέλος του Πανελληνίου Θεολογικού Συλλόγου «ΚΑΙΡΟΣ για την αναβάθμιση της θρησκευτικής Εκπαίδευσης», του ΔΣ της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου και της Συντακτικής Επιτροπής του θεολογικού περιοδικού «Σύναξη».

Ο **Μιχαήλ Ν. Πικραμένος** είναι Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας και Καθηγητής Διοικητικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ. Γενικός Διευθυντής στην Εθνική Σχολή Δικαστών (2013-2016). Μέλος Νομοπαρασκευαστικών Επιτροπών. Εκπρόσωπος της Ελλάδος: α) στην Επιτροπή για την Αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEPEJ), β) στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δικαστικής Εκπαίδευσης (EJTN), γ) στην Ομάδα Εμπειρογνομώνων της Συνέλευσης Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, δ) στο Δίκτυο Ανωτάτων Δικαστηρίων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Έχει συγγράψει μελέτες και άρθρα διοικητικού δικαίου, συνταγματικού δικαίου και ιστορίας των συνταγματικών και διοικητικών θεσμών.

Ο **Κώστας Α. Λάβδας** είναι Καθηγητής Ευρωπαϊκής και Συγκριτικής Πολιτικής και Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στις Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου. Γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε στην Ελλάδα, τη Βρετανία και τις ΗΠΑ. Έχει διατελέσει, μεταξύ άλλων, Senior Research Fellow στη London School of Economics, Καθηγητής στην Έδρα Ελληνικών και Ευρωπαϊκών Σπουδών «Κωνσταντίνος Καραμανλής» στη Fletcher School of Law and Diplomacy του Πανεπιστημίου Tufts της Βοστώνης, Κοσμήτορας της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού του Πανεπιστημίου Κρήτης, Καθηγητής και Επισκέπτης Καθηγητής σε αμερικανικά και βρετανικά πανεπιστήμια, διδάσκων στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (Αθήνα), πρόεδρος της επιστημονικής επιτροπής του Υπουργείου Εσωτερικών για τις εξετάσεις απόκτησης ιθαγένειας, τακτικό μέλος Δ.Σ. πολλών οργανισμών, ιδρυμάτων και οργανώσεων. Συγγραφέας πλήθους βιβλίων, άρθρων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και κεφαλαίων σε συλλογικούς τόμους στα ελληνικά, τα αγγλικά και τα γερμανικά στα πεδία της ευρωπαϊκής πολιτικής, της συγκριτικής εξωτερικής πολιτικής και της εφαρμοσμένης πολιτικής θεωρίας. Έχει συντονίσει και συμμετάσχει σε πλήθος ευρωπαϊκών και ελληνικών ερευνητικών

προγραμμάτων και έχει διατελέσει κριτής σε κορυφαία επιστημονικά περιοδικά πολιτικής επιστήμης και ευρωπαϊκών σπουδών.

Ο **Κωνσταντίνος Κορναράκης** είναι Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο αντικείμενο «Χριστιανική Ηθική-Βιοηθική». Είναι τακτικό μέλος α) της Συνοδικής Επιτροπής Βιοηθικής της Εκκλησίας της Ελλάδος, β) της Pontificia Academia Pro Vita (Ποντιφικής Επιτροπής Βιοηθικής), γ) της Επιτροπής Βιοηθικής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Εκκλησιών, δ) της Εθνικής Επιτροπής Δεοντολογίας του Ε.Ο.Φ., ε) της Επιτροπής Βιοηθικής του ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ και στ) της Επιτροπής Βιοηθικής και Δεοντολογίας του του Ε.Κ.Π.Α. Είναι Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης, Επόπτης Σύνταξης του Ενιαίου Προγράμματος Σπουδών και Υποστηρικτικού Υλικού του Λυκείου (2021-2022), Επόπτης Πιλοτικής εφαρμογής του ΠΣ του Λυκείου σε Πρότυπα και Πειραματικά Σχολεία, Επιμορφωτής Α΄ των νέων ΠΣ, Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής για τα μεταβατικά ΠΣ του Μαθήματος των Θρησκευτικών (σύμφωνα με τις αποφάσεις του Σ.τ.Ε.), επιστημονικός υπεύθυνος του προγράμματος του Ι.Ε.Π. για την έκδοση Προγραμμάτων Σπουδών και βιβλίων για τα μαθήματα θρησκευτικής εξειδίκευσης των εκκλησιαστικών σχολείων (2019), μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής της Εκκλησίας για τον διάλογο με την Πολιτεία για τα Προγράμματα Σπουδών του Μαθήματος των Θρησκευτικών (2017-2018), επικεφαλής της συγγραφικής ομάδας για το βιβλίο των Θρησκευτικών της Ε΄ τάξης του Δημοτικού (έκδοση 2006), μέλος της Επιτροπής για το μάθημα των Θρησκευτικών της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Η **Αγγελική Ζιάκα**, Δρ. του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου, είναι Καθηγήτρια Θρησκευολογίας του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. και επιστημονικώς υπεύθυνη της Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Μουσουλμανικών Σπουδών. Εξειδικεύτηκε στην ιστορία των θρησκειών, στις ισλαμικές σπουδές και τον διαθρησκευτικό διάλογο. Υπήρξε επισκέπτρια καθηγήτρια στο Κέντρο LUCIS του Πανεπιστημίου του Leiden της Ολλανδίας (2014) και στο Middle East Institute του Πανεπιστημίου Columbia της Νέας Υόρκης (2017). Εργάστηκε ως εμπειρογνώμων στην εκπόνηση των νέων Π.Σ. των Θρησκευτικών του Λυκείου για το έτος 2014-2015 υπό την εποπτεία του Ι.Ε.Π. Έχει επιμεληθεί και συγγράψει διάφορα έργα και άρθρα.

Ο **Αλέξανδρος Σακελλαρίου** σπούδασε Φιλοσοφία, Παιδαγωγική και Ψυχολογία στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών και Κοινωνιολογία (ΜΑ) στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, όπου το 2008 αναγορεύθηκε διδάκτωρ στο πεδίο της Κοινωνιολογίας της Θρησκείας. Από το 2016 διδάσκει στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, ως μέλος ΣΕΠ, το μάθημα *Σύγχρονες Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις των Ευρωπαϊκών Κοινωνιών* (Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό) και από το 2011 εργάζεται στο Πάντειο Πανεπιστήμιο ως ερευνητής. Έχει επίσης διδάξει στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου στο πλαίσιο απόκτησης ακαδημαϊκής εμπειρίας το μάθημα *Μορφές σύγχρονης θρησκευτικής βίας*. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν: κοινωνιολογία της θρησκείας και της αθεΐας, κοινωνιολογία της νεολαίας, ποιοτικές μέθοδοι έρευνας. Έχει

συγγράφει δύο βιβλία: *Η αθεΐα στην ελληνική κοινωνία: Από την Ορθόδοξη θρησκευτική μνήμη στην άθεη θρησκευτική συνείδηση* (2022), Αθήνα: Παπαζήσης και Θρησκεία και πανδημία στην ελληνική κοινωνία: *Σχέσεις εξουσίας, θρησκευτικός λαϊκισμός και η μετέωρη εκκοσμίκευση* (2020), Αθήνα: Εκδόσεις iWrite/σειρά Lux Orbis. Είναι υπεύθυνος συντονιστής της ομάδας της Κοινωνιολογίας της Θρησκείας στην Ελληνική Κοινωνιολογική Εταιρεία και εκπρόσωπος της Ελλάδας στο δίκτυο Sociological and legal data on religions in Europe and beyond (EUREL).

Ο **Σπύρος Ζωνάκης** είναι απόφοιτος του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών, με μεταπτυχιακές σπουδές στη Συγκριτική Πολιτική Κοινωνιολογία στο Πανεπιστήμιο Paris X Nanterre. Είναι δημοσιογράφος, από την ίδρυσή του, το 2013, στο κοινωνικό περιοδικό «*σχεδία*». Η «*σχεδία*» είναι το μοναδικό ελληνικό περιοδικό δρόμου και μέλος του Διεθνούς Δικτύου Εφημερίδων Δρόμου. Η «*σχεδία*» δεν πωλείται στα συνήθη σημεία διάθεσης Τύπου, όπως περίπτερα, αλλά αποκλειστικά και μόνο στους δρόμους της πόλης από διαπιστευμένους πωλητές. Οι πωλητές προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικά πληθυσμιακές ομάδες: άστεγοι, άνεργοι και γενικώς συνάνθρωποί μας που αποδεδειγμένα ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.

Ο **Χρήστος Καρακόλης** είναι Καθηγητής της Καινής Διαθήκης στο Ε.Κ.Π.Α. και Πρόεδρος του Δ.Σ. του Πανελληνίου Θεολογικού Συνδέσμου «Καιρός». Το 1990 έλαβε το πτυχίο της Θεολογίας από το Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ. και συνέχισε τις σπουδές του στα Πανεπιστήμια του Regensburg (1991–92) και της Τυβίγγης (1992–96), ενώ το 1996 έλαβε τον τίτλο του διδάκτορα από το Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ. Έχει διδάξει ως επισκέπτης καθηγητής στα Πανεπιστήμια της Βέρνης, του Μονάχου και του Regensburg, καθώς επίσης και στο Ινστιτούτο Ορθόδοξων Θεολογικών Σπουδών του Cambridge. Είναι μέλος της εκδοτικής επιτροπής των κριτικών εκδόσεων της Καινής Διαθήκης *Novum Testamentum Graece* και *UBS Greek New Testament*, καθώς των Δ.Σ. της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρείας και της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου.

Η **Ζέττα Μ. Μακρή** γεννήθηκε στην Θεσσαλονίκη, τελείωσε την Ελληνο-Γαλλική Σχολή Βόλου «Άγιος Ιωσήφ» και σπούδασε, με υποτροφία, στη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, από την οποία αποφοίτησε με άριστα. Συνέχισε τις μεταπτυχιακές σπουδές της στο ευρωπαϊκό και κοινοτικό δίκαιο, στο Πανεπιστήμιο Cambridge του Ηνωμένου Βασιλείου. Είναι δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, με διαρκή και μαχητική συνδικαλιστική παρουσία και πολιτεύτηκε πρώτη φορά το 2000 με την παράταξη της Νέας Δημοκρατίας στο νομό Μαγνησίας. Έχει διατελέσει Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων, Υφυπουργός Υγείας ενώ από τις 5 Ιανουαρίου 2021 είναι Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, αρμόδια για θέματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και ειδικής εκπαίδευσης και αγωγής. Έχει έντονη κοινωνική, εθελοντική και φιλανθρωπική δράση. Έχει δύο γιους, τον Μιχάλη Θεοφίλου-Μακρή, Μηχανολόγο Μηχανικό, και τον Κωνσταντίνο Θεοφίλου-Μακρή, Χημικό Μηχανικό-Οικονομολόγο, μία εγγονή και έναν εγγονό.

Ο **Νίκος Φίλης**, γεννήθηκε το 1960 στην Αθήνα και είναι δημοσιογράφος. Στις βουλευτικές εκλογές του Ιανουαρίου 2015 εξελέγη βουλευτής Α' Αθηνών για πρώτη

φορά και ορίστηκε κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ. Επανεξελέγη τον Σεπτέμβριο του 2015 και διετέλεσε υπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων έως τον Νοέμβριο του 2016. Εργάστηκε ως αρχισυντάκτης στους ραδιοφωνικούς σταθμούς Φλάς, Πόλις, Βήμα FM και ΕΡΑ 4. Διευθυντής της εφημερίδας Η ΑΥΓΗ (2008-2014), μέλος του ΔΣ της ΕΣΗΕΑ και του ΔΣ του Μορφωτικού της Ιδρύματος. Διετέλεσε γραμματέας της ΕΚΟΝ Ρήγας Φεραίος, νεολαίας του ΚΚΕ Εσωτερικού και μέλος του ΚΣ της ΕΦΕΕ. Είναι μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και της Πολιτικής Γραμματείας του ΣΥΡΙΖΑ. Στις βουλευτικές εκλογές του 2019 εξελέγη βουλευτής για τρίτη φορά και ορίστηκε τομεάρχης Παιδείας του ΣΥΡΙΖΑ.

Η **Χαρούλα (Χαρά) Κεφαλίδου** γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Δράμα. Είναι έγγαμη και μητέρα μίας κόρης. Είναι Ηλεκτρολόγος Μηχανικός της Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ. Είναι κάτοχος MSc στην Ανάλυση, Σχεδιασμό & Διαχείριση Πληροφοριακών Συστημάτων (LSE) και MBA στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (ΟΠΑ). Διετέλεσε Αντινομάρχης Αθηνών Τεχνικών Έργων, Πολεοδομίας & Περιβάλλοντος (2002-2006), Αναπληρωτής Νομάρχης Αθηνών (2006-2009) και Βουλευτής Δράμας με το ΠΑΣΟΚ (2009-2012), με το ΠΑΣΟΚ-Δημοκρατική Συμπράταξη (2015-2019) και με το ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής (2019 - σήμερα). Είναι υπεύθυνη του Τομέα Παιδείας και Θρησκευμάτων του ΠΑΣΟΚ-Κινήματος Αλλαγής στη ΒτΕ, μέλος της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων και Γραμματέας της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων.

Ο **Χρυσόστομος Σταμούλης** είναι Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ και Καθηγητής της Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας στο Τμήμα Θεολογίας. Σπούδασε στα Πανεπιστήμια της Θεσσαλονίκης, του Βελιγραδίου και του Durham της Αγγλίας. Έχει διδάξει ως επισκέπτης καθηγητής και έχει δώσει διαλέξεις στην Ευρώπη, στην Ασία και στις Η.Π.Α. Τελευταία έργα του είναι: *Holy Beauty. Prolegomena to an Orthodox Philocalic Aesthetics*, εκδ. James Clark, London 2022. *Broken Bridges. An Introduction to Orthodox Fundamentalism*, εκδ. Sebastian Press, Alhambra|California 2021. *Φάγαμε ήττα. Κείμενα για τον αυτοεγκλωβισμό της Ορθοδοξίας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2021. Για δύο θητείες (2011-2013 και 2013-2015) υπήρξε πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. Είναι Άρχων Διδάσκαλος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας και μέλος πολλών επιτροπών στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ο **Μάριος Κουκουνάρας-Λιάγκης** είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδαγωγικής και Θρησκευτικής Εκπαίδευσης στο Τμ. Θεολογίας, ΕΚΠΑ. απόφοιτος Θεολογίας (BA, MA, PhD) του Α.Π.Θ. και Ελληνικής Φιλολογίας (BA) του Δ.Π.Θ. και μεταδιδάκτορας των Επιστημών της Αγωγής (PostDoc) του Π.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α. Εξελέγη Διευθυντής του Παιδαγωγικού Εργαστηρίου Θρησκευτικής Εκπαίδευσης του Ε.Κ.Π.Α. το 2019. Διδάσκει Παιδαγωγική, Διδακτική Μεθοδολογία και Ειδική Διδακτική στα προπτυχιακά προγράμματα του Τμήματος Θεολογίας και του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευσιολογίας (2017-2019) και στα μεταπτυχιακά προγράμματα του Τμήματος Θεολογίας και Π.Τ.Δ.Ε. (Κοινωνικές Νευροεπιστήμες και Κοινωνική Παιδαγωγική). Είναι Ακαδημαϊκός και Επιστημονικός υπεύθυνος E-learning εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΚΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Ε.Κ.Π.Α. με την επωνυμία Learn Inn ΕΚΠΑ. Έχει αναλάβει θέσεις

ευθύνης στο ΥΠΑΙΘ, Εκκλησία της Ελλάδος, ΕΚΠΑ, και Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, κυρίως για ζητήματα του μαθήματος των Θρησκευτικών και της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης. Συμμετέχει σε διάφορες επιστημονικές εταιρίες και ενώσεις. Είναι Υπεύθυνος Σύνταξης και Έκδοσης του δίγλωσσου επιστημονικού περιοδικού ΕΛΘΕ (Ελληνική Περιοδική Έκδοση για τη Θρησκευτική Εκπαίδευση)/GjRE, μέλος της Συντακτικής επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού Εκπαίδευση και Θέατρο και κριτής άρθρων σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά. Έχει κυκλοφορήσει δέκα βιβλία για την εκπαίδευση και έχει δημοσιεύσει (>80) κεφάλαια σε βιβλία και άρθρα σε πρακτικά κι επιστημονικά περιοδικά στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ο **Γιώργος Στριλιγκάς** είναι Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου, κλάδου Θεολόγων, στο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης και Γενικός Γραμματέας του Πανελλήνιου Θεολογικού Συνδέσμου «ΚΑΙΡΟΣ». Είναι πτυχιούχος Θεολογίας και Ιστορίας-Αρχαιολογίας, με Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στη Θεολογία. Έχει υπηρετήσει στη Δ/θμια Εκπαίδευση ως εκπαιδευτικός, σε διάφορες στελεχιακές θέσεις και υπηρεσιακά συμβούλια. Έχει διατελέσει Πρόεδρος του Παγκρήτιου Συνδέσμου Θεολόγων και Γενικός Γραμματέας του Ινστιτούτου Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών (I.A.K.E.) Είναι μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και της Συνοδικής Επιτροπής για την Εκκλησιαστική Παιδεία της Εκκλησίας Κρήτης. Έχει συμμετάσχει σε συγγραφικές ομάδες και ομάδες εργασίας του Υπουργείου Παιδείας και του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής για το μάθημα των Θρησκευτικών. Έχει δημοσιεύσει διάφορες μελέτες σε παιδαγωγικά και θεολογικά θέματα.

Ο **Σταύρος Γιαγκάζογλου** είναι πτυχιούχος της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ (1984). Σπούδασε οικουμενική θεολογία στη Γενεύη (Institut Oecuménique de Bossey, 1983) και μεσαιωνική θεολογία και φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο του Fribourg στην Ελβετία (1985-1988). Το 1988 διορίστηκε στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Το 1995 αναγορεύθηκε διδάκτωρ θεολογίας του ΑΠΘ με ειδίκευση στον συστηματικό κλάδο. Το 2002 εξελέγη Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και υπηρέτησε σε αυτό μέχρι την κατάργησή του το 2012. Κατόπιν ως Σύμβουλος του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, υπηρέτησε με απόσπαση ως Προϊστάμενος του Γραφείου Έρευνας, Σχεδιασμού και Εφαρμογών Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2013-2017). Τον Σεπτέμβριο του 2017 εξελέγη Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΕΚΠΑ, ενώ τον Μάρτιο του 2022 εξελέγη Αναπληρωτής Καθηγητής του ιδίου Τμήματος. Το 2008 εξελέγη μέλος της Académie Internationale des Sciences Religieuses, ενώ το 2019 εξελέγη αντιπρόεδρος της. Από το 2011 είναι μέλος της International Association of Orthodox Dogmatic Theologians. Εδώ και χρόνια διδάσκει στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και στην Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή της Κινσάσα στο Κογκό.

Οργανωτική και Επιστημονική Επιτροπή

Σταύρος Γιαγκάζογλου, Αν. Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Ε.Κ.Π.Α.

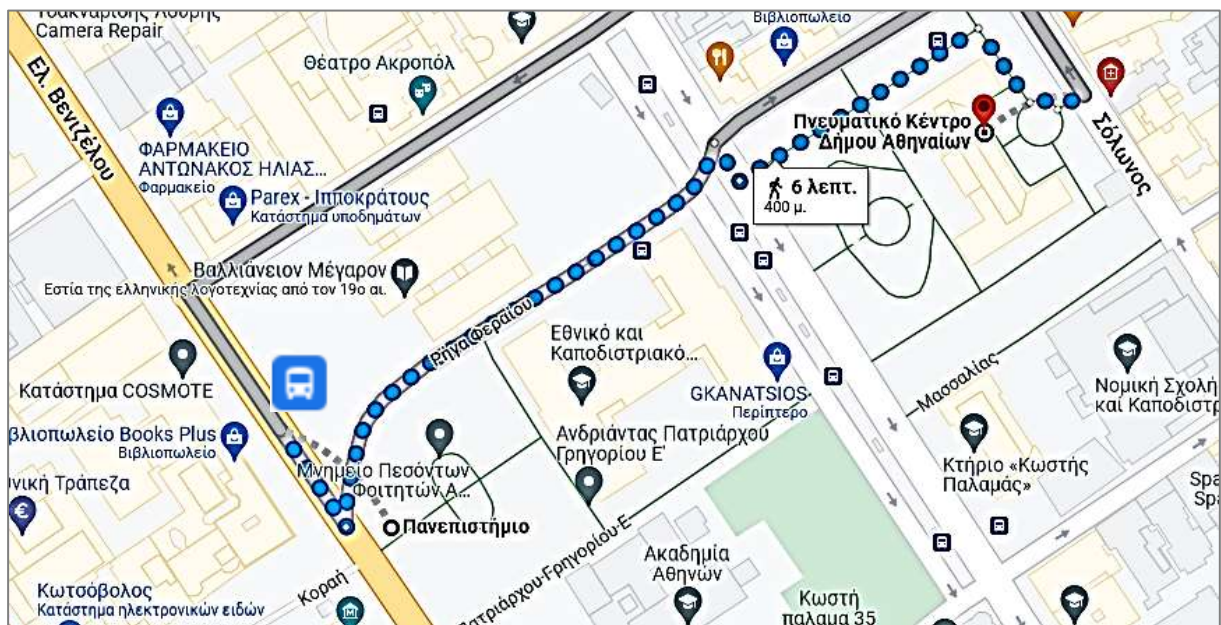
Γιώργος Στριλιγκάς, Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου Θεολόγων στο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης

Γιώργος Παπαδόπουλος, θεολόγος εκπαιδευτικός

Αντώνης Παναγάκης, δάσκαλος, πτυχιούχος Θεολογίας

Με την υποστήριξη του Δ.Σ. του Πανελληνίου Θεολογικού Συνδέσμου «ΚΑΙΡΟΣ»

Πρόσβαση στον χώρο

Πανελληνιος Θεολογικός Σύνδεσμος "ΚΑΙΡΟΣ"

Ελ. Βενιζέλου 59^Α, Τ.Κ. 15561 ΧΟΛΑΡΓΟΣ

Ιστοσελίδα: <http://www.kairosnet.gr>

Ιστολόγιο: <http://eduthriskeftika.blogspot.com>

Email: kairos.theologoi@gmail.com & kairosnet.gr@gmail.com